

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. december 25.

Csütörtök.

XXI. évfolyam. 102. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egy cs. szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb a petitisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyilttér díja öltre fizetendő.

Karácsonyra.

Közel két ezer éve, hogy a bethlehemi szerény istállóban megtörtént a fonséges esemény, midőn az isteni szeretet melege, fénye Jézus Krisztus születésével szétáradt az egész világon.

A második isteni személy megtestesülésének ama magasztos ténye a négy ezer éven keresztül a bizonytalanság homályában tétovázó, a sötétség bizonytalanságában botorkáló emberiség lelkébe bizalmat, örömet, lelkesedést öntött.

Az angyalok karának fonséges melodiáiba belevegyült a bünös ember héla éneke: „Dicsőséges magasságban az Istennek, békesség földön a jóakaratu embereknek!”

Az isteni szeretet melege szétáradt az egész világon; a pogányság sötétsége szétoszlott, s a hit szövéténeke bevilágította az emberi szíveket.

S azóta valahányszor visszatér az Ur Jézus Krisztus születésének fonséges ünnepe, mindannyiszor fölesendül a pásztorok dala, hangzanak a minden idők legnagyobb költőjének örökfenségű zoltárai, melyek a szívet, a lelket Istenhez, a mindenek Urához emelik.

A szeretet ünnepe, az ünnepek legszébbike sokat veszített a régi poetikusságából; a mindent átalakító modern áramlatok e szép ünnep patriarchalis szokásai

ból sokat megsemmisítettek, de azért karácsony mindig a legszebb ünnep fog maradni.

A szeretet ünnepe fog maradni az idők végezetéig, mely ezernyi mécsel gyújt a dusan megrakott karácsonyfán a gügyögő, ártatlan gyermeksercegnek.

De vajjon a családi szeretet melege, a mely e szép ünnepen megnyilvánul, kiáradt-e a nagy családra, a társadalomra? Vajjon a társadalom karácsonya olyan-e, mint az egyeseké?

Alig hisszük.

Eltelik a szeat karácsony, a szívekbe megint hidegség költözik, megkezdődik az önzés harcza, újból dul a pártviszály.

Elmegyünk a templomokba, szívünk betelik áhitattal, lelkünk szeretettel, de vajjon az a krisztusi szeretet-e, mely alázatos, szerény és nem fenhéjázó?

Bárha az volna!

Bárha az igazi szeretet lopóznék be szívünkbe a szent ünnepeken, az a szeretet, mely nélkül az apostol szavai szerint olyanok vagyunk, mint a zengő érez, avagy a pengő ezimbalom.

Ha így lenne, akkor a társadalom is énekelhetné a nagy zoltárossal; Venite exultemus Domino. Jertek, örvendezzünk az Urnak...!

Biró Lajos.

Karácsony — a politikában.

Bármennyire távol essék is szeretet a politikától, bármily távol áll a politikától az egész társadalom, az emberszeretet ideális követelményeitől, mégis jóleső: rámutatnunk arra, hogy a mi magyar politikai közéletünkben meg vannak a küzdelmek nyugvó pontjai, a dologtalanság utáni munka ünnepnapjai.

Mert tény az — a közelmúltak tanúságai után — hogy a magyar parlamentnek akkor vannak ünnepei, a mikor becsületes keresztényi módra dolgozik.

A mikor historizálás ezime alatt unalmaskodik, — mikor beható vita jellegével és ezimével obstruál, — a mikor személyi kérdéseket fölfúj országos jellegűekké, akkor az országgyűlés nem méltó hivatására s nem méltó főként annak a feladatnak betöltésére, a melyre megválasztatott.

Pedig az ellenzék ezt eselekedte.

Nem kutatjuk: mi okból, — de a józan ész, egy pár pillanatra bár, mégis felülkerekedett — és a mikor a parlamentarizmus hajóját az alámerülés veszélye fenyegette, akkor megállott az áradat s visszahömpölygött medrébe.

Nem kutatjuk a személyi indokokat sem, holott bőven kanalizhatnánk a politikai pletykák pro és contra föleresztett szöszából e tekintetben.

TÁRGZA.

SZÉKELY JÁNOS.

— Ötven éves papi működésének örömlünnepe alkalmából. —

Az igazság mindig igazság marad.

Székely János 50 éves lelkési munkássága, melynek a jövő vasárnap (december 28. án) szentel kedves megemlékezést a kézdivásárhelyi protestáns hitközség, szorosan össze van forrva Kézdivásárhely város közéletével.

Aggkorával járó gyengélkedése miatt néhány év óta teljesen visszavonult ugyan a közéleti munkásság teréről s csupán az egyháznak és családjának él; de ezöltt évtizedeken keresztül vezető szerepet vitt kis városunk társadalmában s ha valaha valaki Kézdivásárhely történetét meg fogja írni: a múlt század utolsó 4 tizedében alig fog találni üdvös dolgot, melynek bölcsőjénél, később felnövekedésénél is ott ne állott volna az egyszerű protestáns pap: Székely János.

Nemes kötelességet teljesített tehát, midőn — báresak nagy vonásokban — de az érdemes közéleti munkás iránti tisztelettel — ismertetni törekedünk ezt az 50 éves multat, melyhez sikereiben hasonlóval vármegyénkben kevés lelkipásztor dicsékedhetik.

Székely János kolozsvári regédlelkész volt, a midőn 1857-ben az akkori lelkész, a nagyhirű Szász Károly, a költő, a dunántúliak jelenlegi püspöke Budapesten, Kuasszentmiklóásra választott meg; a kinek helyébe a kézdivásárhelyi bizalma 1858-ban egyhangu lelkesedéssel elhívta.

Szász Károly kitűnő pap volt. Költői tehetség, jeles szónok, kiváló adminisztrátor. Helyét nehéz volt pótolni. A költőt nem kapta meg a hitközség Székely Jánosban; ám a jó pap, a jeles szónok kelleit mind egyesítette magában. Rokonszenves jó modorával, kivált pedig gyönyörű imáival hamar beférkőzött hívei szívébe s ezt a minden nemesre és szépre hajlandó népet gyorsan megayerto magának és egyházának. Már 1859-ben kepeváltási alapot létesít, hibeinek önkéntes megadóztatása után: 1863-ban iskola-alapot terem, szintén az önmegadóztatási rendszer alapján. Ma a kettő egyesülve a 200.000 koronát megközelíti.

Az 50-es években Szász Károly is, utána ő is éltető lelkei voltak a kulturális életnek. Kaszinó volt mindkettőjük idejében a papi lak; az olvasni vágyó polgárság, kivált a tanuló ifjúság náluk kapja meg a szükséges szellemi táplálékot: a régi Társalkodóból fennmaradt könyveket, kirlapokat stb.

1865-ben életre hívja az alvó Olvasó egyesületet; a mostani kaszinót, s annak attól kezdve a 90-es évek elejéig esekély megszaktitással lelkes ügybuzgó elnöke.

1871-ben néhai Benkő Pállal élére áll a mozgalomnak, mely a szükös fontartási viszonyok között élő ev. ref. elemi iskolát átváltoztatja községi iskolává s ezzel részére biztosítja a fejlődés alapjait. Ugyancsak ez évben is kettőn létesítik a kisdodóvadt is.

1872-ben közgazdasági téren is munkálkodni kezd. Megalapítja Antos Jánossal a most virágzó „Kézdivásárhelyi Takarékpénztár Részvény-Társaságot” melynek két és fél évtizeden át buzgó elnök igazgatója volt. Ugyancsak 1872-ben nyílik meg az állami felsőnépiskola, melynek gondnoksági elnöki tisztét bízza rá a miniszter a midő 1892-ben ez iskola polgári iskolává lesz, akkor is ő marad a gondnokság elnöke.

[215. — 91]

A legszébb és legalkalmasabb Karácsonyi és újévi ajándék egy életnagyságu arezkép, a melyet alattírt teljes felelősség mellett személyesen szállítok. Mindazon károk, a melyek előhírság, vagyis az arezképhez nem hasonlítanak, azt átvenni senki sem köteles. — Ezen öltöke való emlékek Creon, Platin, Pastel és olajfestmény kivételben 6 forinttól kezdve készítenek. Minthogy az itt és vidéken általam szállított képekkel számos elismert nyilatkozatok vannak birtokomban, azok bárkinek rendelkezésére állnak. Bővebb felvilágosítást készséggel adok.

Redlinger J. Brassó.

Annyit azonban erkölcsi kötelességünk konstatálhatni, hogy a mennyire mi a rugókkal ismerősök vagyunk (annyira, a mennyire) az obstrukciónális kijózanodást nem írhatjuk másnak javára, mint Kossuth Ferenczére.

Homlok-egyenest ellentétes nézetek választanak el az ő politikai felfogásaitól, de politikai tisztességének hódolnunk kell.

Ő lehet: europaer, lehet doctrinár (a hogy saját pártján csufolják), de mindenestre olyan tiszta lelkű, hogy még saját pártja rabiatus elemeit sem engedi arra, hogy a magyar parlament tiszta, becsületes légkörét megfertőztessék.

Magasabban gondolkozik, mert elvei magaslatán áll, nagyobbra néz, mert nem személyét nézi, s mélyebbre tekint, mert a mély sirból atyja szól hozzá!

... A mai karácsony: a béke ünnepe. S ez Kossuthnak köszönhető, mert összeforrott a nemzet élő lelkiismeretét tolmácsoló Széll Kálmánnal, hogy nyugodt, higgadt munkát műveljenek, — egymás cselekedeteinek bírálatát nem zárva ki...

Vajha tartós volna ez az ünnep, — a mikor dolgozhatunk!

Dr. Szász Károly.

A torjai határátesatolás a képviselőházban.

Ráth Endre, Kézdivásárhely város képviselője a képviselőház decz. hó 20-iki ülésében a következő interpellációt intézte a miniszterelnökhöz:

„1. Van-e tudomása a t. belügyminiszter urnak arról, hogy Háromszékvármegye alispánjának és közigazgatási bizottságának egybehangzó határozatai azt rendelik el, hogy a torjai (jelenleg „Altörja”) tagosítás folytán kézdivásárhelyi birtokosnak Torja határában jutott birtoktestek Kézdivásárhelyhez esatolandók?

2. Van-e tudomása a t. miniszter urnak arról, hogy e két egybehangzó határozat ellen Torja község közönsége felülvizsgálati kérvényt nyújtott be a t.

miniszter urhoz azzal az indokolással, hogy az átesatolás esetén fennállásában veszélyeztetik?

3. Van-e tudomása a t. miniszter urnak arról, hogy ennek bizonyítására Háromszékvármegye közönsége révén a belügyminiszterium Torja közöset több ízben felhívta s az — daczára a miniszteri rendeleteknek, a szükséges adatokat máig sem terjesztette fel?

4. Tekintettel azon körülményre, hogy ezen átesatolás Kézdivásárhely jövő fejlődésére ugy anyagilag, mint erkölcsi tekintetben igen nagy befolyással lenne, — szándékozik-e a t. belügyminiszter ur legelőbb felügyeleti jogából kifolyólag nevezett hatóságokat sürögősen utasítani, hogy rendeletei értelmében a szükséges adatokat haladéktalanul terjeszszék fel, hogy ez évek óta szándékosan és mesterségesen húzott ügy mielőbb befejezést nyerhessen?

Széll Kálmán miniszterelnök a következő választ adta. T. képviselőház! Kissé komplikáltak ezek a kérdések és ezuttal tisztán helyi érdekű adminisztracionális ügyről van szó és ezért érdemilég nem válaszolhatok a kérdésre, de gondolom, a t. képviselő ur magtőve interpellációját a házban, érdemilég megmotiválván mind a négy kérdésének a tartalmát, talán beleenyugszik abba, hogy én a kérdést érdemilég a fennálló törvények és a helyi érdekek és viszonyok igazságos elbírálása alapján fogom elintézni. Azután senki mondhatnék egyebet; legfeljebb elbeszélhetném, hogy miből állott az elintézés. Ha a t. képviselőház akarja és a képviselő ur ragaszkodik hozzá, hogy másik, moritoriális választ adjak, szívesen megteszem, de ma részletes választ nem adhatok. De ha megnyugszik a t. képviselő ur abban, hogy alaposan megvizsgálom az ügyet a fennálló törvények szerint és hogy az adott viszonyok gondos, lelkiismeretes mérlegelése alapján fogok eljárni, akkor kérem válaszul tudomásul vételét. A közfigyelmet a t. képviselő ur az interpellációjával felkeltette és így a czélját elérte. (Helyeslés.)

Ráth Endre is, a Ház is tudomásul vette ezt a választ.

IRODALOM.

A magyar közönséghez. Bartha Miklós és Holló Lajos orsz. képviselők egy évtizednek nehéz munkáját szentelték arra, hogy a sajtóban megteremtessenek egy olyan organumot, amely a magyar faj ezen önvédelmi harcának legyen zászlóvivője. Az általuk teremtett „Magyarország” nem egy szűkkörű politika hirdetője, hanem az egész magyar társadalom lelkiismeretének és közfelfogásának

őszinte megnyilatkozása. Mérsékelt a formákban, de bátor az igazság hirdetésében. Következetes a nagy czélok szolgálatában. — A „Magyarország” nem csalsa a közönséget vásári ígéretekkel a maga körébe. A „Magyarország” szerkesztősége kiváló újságot akar nyújtani a magyar közönségnek. Hiszen ma már általánosan elismert dolog, hogy zsurnalisztikailag a legjobb lap a „Magyarország”, amely a család minden tagjának kiváló szellemi élvezetet nyújt. Ez a lap szándékosan kerüli a léha, erkösetelen és üres élezelődéseket, mi a magyar ember lelkéhez sohasem illik. E helyett válogatott, bő olvasmányokat, kitűnő regényeket tárczákat, szellemes apróságokat és elsőrangú megbízható értesüléseket közöl hasábjain. A „Magyarország” szerkesztőségének élén Lovász Márton dr. orsz. képv. felelős szerkesztő áll, kit a legelső magyar írói gárda vesz körül és támogat a munkában. Minden értesítés a lap részére, előfizetés és más küldemények csak ezen czímen küldendők: „Magyarország, napilap, Budapest.” — Minden további címzés főösleges. — Előfizetési árak a rendesek. Egy hóra 2 kor. 40 fil., negyedévre 7 kor., félévre 14 kor., egész évre 28 kor. — A magyar társadalom bizonyára sorakozni fog a „Magyarország” nagy czéljai köré és támogatásával lehetővé teszi azok megvalósítását.

Olvasóinkhoz és munkatársainkhoz.

Lapunk mai száma — a közbejött ünnepek miatt — utolsó ez esztendőben. Bucsuzván, hálás szívvel gondolunk olvasóink ez évben is tanusított szives támogatására, valamint tisztelt munkatársaink buzgó fáradozásaira, nagybecsű munkásságára, melylyel lapunkat megajándékozni, kitüntetni kegyeskedtek, megjutalmazásul annak a szerény törekvésnek, melylyel a székelység ügyeit szolgálni igyekeztünk. Kérjük olvasóinkat és t. munkatársainkat: tartsák meg lapunkat jövőre is szives szeretetükben, fizessenek elő reá minél többen s terjeszszék azt ismerőseik, a székelység barátai között. Mi igénytelen tehetségünkkel fokozott mértékben törekedni fogunk a pártfogást megérdemelni. Boldog ünnepeket és boldog új évet!

1874-ben a „Kisegítő-Takarékpénztár Résztvevő-Társaság”-ot szervezi s két évtizeden át ennek is elnökgazdátja volt. 1872-ben Báró Szentkereszt Stephanie mellett dolgozik már lelkesen a „háromszékvármegyei „Erzsebet” árvaleány nevelőintézet” létesítésén; 1874-ben a „Stephanie”-menedékház megalapításában fejt ki nagy tevékenységet.

1878-ban megalakítja a nemeslelkű Bárányóval a kórház létesítő egyesületet s mindhárom egyesületnél teljesíti példás lelkesültséggel az alelnöki tisztelet.

1834. januárjában elnöke lesz az országos vörös kereszt egyesület kézdivásárhelyi fiók-egyesületének s nemsokára társelnöke a vörös kereszt egyesület Kézdivásárhely s vidéki választmányának is s ezek segítségével még az ugyanazon év októberében megnyílt „Rudolf-kórház” fentartó-egyesületében is ő rabizza a közönség az alelnöki tisztelet.

1875-ben az ő vezetése alatt alakította meg a város intelligenciája a „Közművelődési Egyesület”-et, mely felolvasó-, dal-, zene- és színi szakosztályaival valóságos társadalmi központtá lesz városunkban. Szóval az egyházi, iskolai, közművelődési, társadalmi és humanus téren e hosszú idő alatt nemesak a buzgó vezér munkások között van Székely János, de legnagyobb részénél alapvető, indítványozó és végrehajtó szerepkört teljesít, szívós kitartással odaadó buzgalommal.

Természetes, hogy a ki ennyi oldalú és irányú munkásságot tanusított, az a város ügyeiben való

tevékenységtől sem vonult vissza. Majdnem 4 évtizeden át választott tagja volt Kézdivásárhely város képviselőtestületének és sokáig képviselte e város Háromszékvármegye köztörvényhatósági képviselő bizottságában is. Mindkét helyen élénk részt vett a közügyek megvitatásában.

Politikával is foglalkozott, de csak oly mértékben és annyira, hogy sem papi állásával, sem hívelével e miatt összeütközésbe nem jött.

Leikes hívelé volt a szabadelvű eszméknek, buzgó katonája Tisza Kálmánnak, Szapárynak, Vekerlénnek és Bánffy Dezsőnek. Hosszu időkön keresztül ő volt elnöke a kézdivásárhelyi szabadelvű pártnak; s a maga körében, a pártgyűléseken lelkesen harcolt a liberális eszmék mellett; de ilyen alkalmakkor utcaiz, korosmai hőssé sohasem törpült le s az ő palástjának tisztaságához nem értek föl, a politikai korteskedés szennyes iszapjának hullámai.

Mint pap kötelességét minden körülmények között hiven, lelkesen és szépen teljesítette s a más vallásuak iránt mindig méltó tisztelettel, szelid türelemmel viseltetett s ezért a város közönségének tiszteletét felekezeti különbség nélkül osztatlanul bírta és bírja ma is.

Hívei szeretetüknek fénysjelét álták 1883-ban, midőn itteni papságának 25-ik évfordulóját nagy-szabású ünnepség keretében ünnepelték meg. Az évforduló emlékére 600 koronás alapítványt gyűjtöttek össze s tettek le az ő nevén a kepeváltási alaphoz; gyönyörű és értékes aranybibliával aján-

dékozták meg s fényes banketten fejezték ki szeretene kívánataikat.

Az ezredéves ünnepségek alkalmából 1896-ban ő hozzá is elhatott a királyi elismerés aranyugara: hosszas közügyi munkássága elismerésül koronás aranyéremkeresztet kapott a Felségtől.

S most, midőn a királyok királya megengedte neki, hogy pappá szenteltetésének 50-ik évfordulóján is imát mondhasson az Ur házában: az egyházközség s az egyházmegye kezdeményezésére az egész város társadalma egyesül, hogy kifejezze rokonszenvét, tiszteletét a „nagy pap” iránt a ki, a félézázad 44 éven át, jó és rossz napokban együtt érzett e város polgárságával s mint ilyen fényes példát nyújtott arra, hogy miképen kell a jó lelkipásztornak a templomon kívül is a közönség javát előhaladását, boldogulását lelkesedéssel és sikeresen munkálni.

Ehhez az ünnepléshez mi is őszintén csatlakozunk. Két jó kívánsággal zárjuk be e sorainkat. Legyen az ünnepelt szépszámu, intelligens családja körében sokáig boldog és hosszú időig élvezze még az élet örömeit. Ez az egyik. Sok ily buzgó munkást a közéletnek, derék lelkipásztort a Székelyföldnek! Ez a második kívánságunk.

Üdv a jubilánsnak!



JÉZUS.

A hányszor eljő ez a nap,
Szívünkbe égi lángja kap;
Ekkor szállott a földre le
A legnagyobb szív embere.
Előtte nem volt égi fény
Barbár sötétség éjjelén, —
Utánna nincsen éjsötét,
Sugárzik fénye szerteszét.

Hidd őt Istennek és imádd,
Véld őt embernek és csodáld,
Mindegy, csak őt meg ne tagadd
Ember, tagadva önmagad.
Eszméje égi, hát közös,
Ki benne hisz, mind örökös;
Templom, szertartás sok lehet,
Pogány csak az, ki nem szeret!

A hányszor eljő ez a nap,
Szívünkbe égi lángja kap, —
Szentelt harangok zugjait,
Boruljatok le mind nagyok,
Boruljatok le koldusok,
S mind, kiknek szívetek dobog,
Közöttünk mostan egy se több,
Csupán, ki szívre legkülönb.

Vannak halhatlan nagyjaid,
Ez ezt, a másik azt tanít,
Erőket, kincset feltalál,
Gátat lel benne a halál, —
De ki szeretni tanított:
Utat az Istenhez nyitott,
Ember, ő legnagyobb hived,
Mert felfedezte a — szíved!

Haan Béla.

AZ ARANY FESZÜLET.

Írta: **Benedek Elek.**

Ennek előtte ötven esztendővel, három székelő diák neki vágott gyalogszerrel a nagy magyar alföldnek. Látni akarták színről-színre a délibábos rónát, melyről annyi sok költeményt irt Petőfi; a kidült-bedült falu csárdát, a pusztá közepén szomorú kutagást, a lobogós ingujjas, árvalányhajas betyárt, akiről annyi nótá és mesebe illő történet szállott át az ő kicsi, görbe-görbe országukba. Fiatal lelkük tele volt illúzióval, a zsebük — hát az üres volt. Mikor a legelső csárdába befordultak, egy ezüst huszas volt az összes vagyonuk. Hanem a csárda teljesen megfelelt a várakozásuknak; kidült-bedült a fala, félre volt esapva a födele, mint a részeg ember kalapja. S hogy az illúzió teljes legyen: tűzről pattant menyecske fogadta a belépőket. Csókra állt a szája, ölelésre a karja. Akkoriban még egy ezüst huszasért meg lehetett inni egy pár itze bort, s a mi diákjaink csakhamar hangos kedvre derültek. Duhajkodtak betyár módra, úgy, mint olvasták és hallották s közre fogván a csárdásnót, ölegették, éppen úgy, — mint odahaza.

Éppen csak a cigány hiányzott.

— Hát nem járnak erre cigányok, kocsmárosné angyalom?

— Jaj lelkem, járnak bizony, de csak ha itt vannak a betyárok.

Betyárok! Még betyárt nem láttak. Az öregebb diák ráütött az asztalra.

— Addig innét el nem megyünk, míg betyár nem jó ide! Ugy-e fiuk?

A fiuk még szót sem szólhattak, hirtelen megnyílt az ajtó, de úgy, hogy majd kifordult a sarkából. Négy szál betyár lépett be, sudár magas legény mind a négy, lobogós ingujjban, gatyában, árvalányhajas kalapban. Cifra szür a hátukon, az övükből

kiesillogott a pisztoly, a páros kés, a kezükben puska, s csak úgy döngött a palló, a mint puskájukat leeresztették a szoba földjére. Épp abban a pillanatban siklott ki a csárdásné az egyik diák keze közül, ijedt sikoltással. Bizonyos, hogy amennyire várták a diákok, annyira véletlenül léptek be a betyárok. Zavarodottan néztek össze, de nem kerülte el a figyelmüket, hogy a betyárok szeme is össze-villant, haragosan, vészjóslóan. Le akartak ülni az asztalhoz, hogy folytassák a borozgatást, mintha semmi sem történt volna, de a betyárok közül a legfiatalabb hirtelen előlépett, mellen ragadta azt a diákot, kinek a karja közt láta a csárdásnót. Arcza, szeme lángban égott s ordított, mint a megsebzett vad.

— Hogy merted megölelni?

— Kit?

— Azt az asszonyt ni!

— A kend felesége?

— Mi közöd hozzá?

A másik két diák közbelépett, csitította a betyárt. — Ejnye, ejnye, barátom, hát ez nem olyan nagy dolog. Nézze, mi diákok vagyunk, azért jöttünk...

Elő akarták adni kellő alapossággal, hogy mért jöttek a délibábos rónára. De nem mondhatták el, mert a betyár közbe vágott:

— Ugy? Diákok vagytok? Hát akkor üljek le.

Ugy tetszett, mintha megszolidult volna, bárány lett az oroszlányból. De csak úgy látszott. Leültette a diákokat, leültek a társai is.

— Bort ide, Rózsai!

A csárdásné, aki előbb csupa tűz, kacérság volt, félénken, reszketve sompolygott elé a borral. Nem mert a betyár szeme közé nézni.

— Nézz hát a szemembe!

Az asszony felemelte a tekintetét, könyörögve nézett a betyárra. Az volt a tekintetében:

— Ne haragudj, csak bolondoztam velük, de isten bizony, egyiket sem csókoltam meg.

— Hát diákok vagytok, — szólalt meg a betyár rövid hallgatás után. Akkor bizonyosan sok szép nótákat tudtok.

— Hogyne tudnánk, — mondták egyszerre a diákok.

— No ha tudtok, gnyjtsatok rá. Innét reggelig nem mentek. Isztok és énekeltek. Hanem azt előre megmondom, hogy egy nótát csak egyszer szabad énekelni s reggelig még se fogyjon el a nóta.

Első pillanatban nem is vették komolyan a diákok ezt a beszédet. Hiszen majd énekelnek, amíg berekednek s elénekeltek bizony ők egy nótát tizszer is. Ugyan ki tudna alkonyattól reggelig énekelni mindig sok új nótát?

Akkoriban nagyon divatos volt az „Égiekkel játszó földi tünemény“, minden háznál énekeltek ezt. Még ma is elő-előveszik az öregek. Ezzel kezdték a diákok is. A betyárok kitették az asztalra pisztolyaikat, busan lekonyököltek s csak akkor mozdultak meg, mikor egy nótának vége lett. Minden nóta után bort töltöttek, kociztattak a diákokkal s aztán intettek: Mást! Mikor vagy husz nótát elénekeltek, megállottak.

— No, most egy kicsit pihenjünk.

— Nem addig! ütött az asztalra a legfiatalabb betyár. Ölegetni tudsz, ugy-e diák! Nótát, mert különben, látod ezt a pisztolyt? De ujat!

Még csak most vették észre a diákok, hogy a betyárok egész komolyan gondolták a reggelig való nótázást. És ujat! Mindig ujat. Kezdették rosszul

érezni magukat. Besötétedett, már meg kellett erőltetni az emlékeztetüket, hogy új nótát találjanak.

— Új nótát, diák!

Mert meg-megpróbálták, hogy egyet-egyet újra énekeljenek, de a fiatal betyár, mintha csak pennára vette volna valamennyit, amint belekezdettek, ráütött az asztalra: ez már volt!

A hideg verejték kivet a diákok arcán. Egyszerre csakugyan kifogytak a nótából. Hanem hirtelen felfalálták magukat. Ha az Istenházból lehet csárda, mért ne lehetne a csárdából templom? Előszedték a templomi énekeket. Hisz annyit tanultak a kollegiumban! Új erő, kedvet kaptak, neki bátorodtak, amint megkezdették a sort a kálvinisták legszebb templomi énekével: Te benned biztunk eleitől fogva!

Valami ünnepi hangulat szállta meg a betyárokat is. Szilajságuk szelidségre vált. Ki tudja, mikor hallottak utolszor templomi éneket. Magukra hagyták a diákokat, nem bánták, ha egy éneket többször ismételnék is csak énekeljenek. Már harmadszor énekelték azt, amelyivel megkezdették a sort, és észre sem vették, hogy kinyílt az ajtó és egy szép barna legény lépett be. Szó nélkül leült az asztalhoz, lehajtotta a fejét s úgy hallgatta a templomi éneket. Mikor az éneknek vége volt, akkor köszöntötte őket: jó estét fiúk.

A diákok is, a betyárok is meglepetve néztek rá. Ugy belemerültek az énekbe, hogy egysem vette észre a legény jövetelét.

— Hát te, hogy esepentél ide? A padlásról ereszkedtél-e le, vagy a földből bujtál ki?

— Az ajtón jöttem be, felelt a legény egykedvűen.

Azzal ledobta a szűrét, puskáját a sarokba dobta árvalányhajás kalapját s a diáknak fordult.

— Diákok vagytok ugy-e? No, az én is voltam valaha.

Közbe szólt az egyik betyár:

— Bizony! Ugy nézzétek meg ezt a pajtásunkat, hogy diák volt!

Hiszen az meglehet, mondta egyik diák. A mi kollegiumunkból is elszökött egy diák s úgy hallottuk, hogy betyár lett belőle.

— Csak nem te voltál az, Pista?

— Ó, azt Gyurinak hívták, mondták a diákok Bakó Gyuri.

— Nem hallottuk hírét.

Aközben Pista fölvette a kalapját s úgy félíg a szemébe huzta. Egykedvűen kérdezte:

— S miért szökött el?

— Hja, annak nagy története van. Karácsony hetében, egy hajnalban fölment a katolikus templomba, s mielőtt a „roráté“ megkezdődött, belopódzott s a sötétben ellopta az arany feszületet az oltárról. Mire felgyújtották a gyertyákat, kiosont a templomból. A pap, amint az oltárra lépett, észrevette, hogy eltűnt a feszület. Megsemmisítették a roráté-t, föllármázták az egész várost. A gyanu a kálvinista diákokra esett, mert ezek mindig eljártak a roráté-ra. A pap azonnal a kollégiumba ment, s kérte, hogy zárják be a kollégium kapuját, járják sorba a szobákat, aki nem lesz otthon, bizonyosan az lopta el a feszületet. Mindenkit otthon találtak, csak éppen Bakó Gyurit nem. Nem is jött vissza többet. Reggel már híre-pora sem volt a városban. A legjobb a dologban, hogy nem is vitte magával a feszületet, ott van a városban, s mégsem kapják vissza.

— Hát az hogy lehet? — kérdezték a betyárok.

— Az úgy lehet, hogy Bakó Gyuri nem a maga, hanem egy leány kedvéért lopta el a feszületet. Abban a korezmában, a hová Bakó Gyuri járt, volt egy szép leány. Gyuri erősen belehabarodott, s egyszer azt találta mondani: úgy szeretem magát, Ilonka, hogy még lopni is tudnék magáért!

— No, azt szeretném látni, mondtotta a leány. Másnap hajnalban Gyuri ellopta a feszületet, szaladt vele a leányhoz, bekopogtatott az ablakon, a leány kinyitotta az ablakot, bevette a feszületet...

— Nem igaz! — kiáltott Pista, — nem úgy volt!

A diákok elképedve néztek a betyárra. A betyárok is.

— Hát te honnét tudod?

— Innét ni!

Azzal felkapta a földről a szűrét, motoszkált benne s egy szempillantás múlva az asztal közepére vágta a feszületet. Aztán leborult az asztalra és sirt, mint egy gyermek.

— Bolond fejem! Bolond szívem! — zokogott a szegény fiu.

A fiatalabbik betyár gyöngéden megfogta Bakó Gyurit.

— Emeld fel a fejedet, pa'tás, No szirj, no. Ne légy olyan gyerek. No... No...

Bakó Gyuri lassan fölemelte a fejét, arcáról letörülte a könnyet, s esőndös, vontatott hangon mondta:

— Itt a feszület, lássátok. Most már csak hiszitek, hogy nem adtam át annak a leánynak. Kopogtattam az ablakán, de nem nyitotta ki. Hallottam a lármát, a esőngétést a kollegiumban, hallottam, a mint kiabáltak: lastrálni! lastrálni! Azt is hallottam, hogy valamelyik kiáltotta: ez bizonyosan Bakó Gyuri volt! Bódult fejjel nem tudtam, mit tegyek. A kollegiumba nem mehettem vissza, elfogtak volna a kapunál. Ész nélkül szaladtam ki a városból. A végét, lájútok. Itt vagyok. Betyár vagyok. Hordom magammal ezt a feszületet. Elvetni, nem tudom elvetni, visszaküldeni sem tudom. Hanem az igaz, hogy még eddig visszatartott a gyilkosságtól...

Hirtelen felvidult az arca, elevenebb lett a beszéde.

— Mert ne higgyétek ám, hogy mi betyárok gyilkosság nélkül nem tudunk megélni. Akinek sok pénze van, megállítjuk: állj meg, há, adj a pénzedből, hedd legyen nekünk is. Ugy-e, ugy, van fiúk?

— Ugy, ugy.

— Hát akkor jere vissza, mondták a diákok...

— Vissza... annak már egy kicsiny vége... Hanem ezt a feszületet vigyótek vissza, nesztok. Vigyótek vissza, az Isten áldjon meg.

Belemarkolt a zsebébe, kivett egy marok ezüst huszast.

— Tudom, hogy nincs pénzetek. Kell-e? Fogadjátok el.

Rátukmálta erővel a pénz a diákokra.

— Hanem aztán a feszületet átadjátok ám. Ne gyanúsítsák többet azt a szegény leányt...

Tanulmányuton.

Irta: Vértessy Gyula.

Hölgyeim és uraim ne ijedjenek meg a cím-től, és valahogy azt ne gondolják, hogy valamelyik minisztérium által állami segélylyel tanulmányutra küldött állítólagos tudós ur szellemes utleírásairól leszen szó.

Oh nem, az én hőmöm nem államköltséggel utazik (sokkal okosabb is, mintsem sokan azok közül, akik így szoktak utazgatni) és nem is intézményeket tanulmányoz, csak érzelmeket.

Szereti magát a lélek doktorának feltüntetni akinek emberbaráti kötelessége a lelkeket felboncsolgatni és úgy csinálni sok szegény meggondolatlan asszonyka és leányka szerelmével, mint ahogy a doktorok csinálnak például a tengeri nyulak tudójével, vad kegyetlenséggel kísérletezve rajta, átszurgálva, megmetélve — állítólag az emberi tudók érdekében.

Hanem azért ezer és ezer tengeri nyulaeskának, s más mindenféle állatnak és kísérletezésre már megérett nagy beteg embernek a kegyetlen kínzása után is — csak úgy nem tudnak semmit a tudó nagy betegségeinek a gyógyításáról, mint azelőtt.

Igy van az én doktorom is, aki mesterségére nézve nem doktor ugyan, de iró — hanem, akit azért kegyetlen doktori kíváncsiság kinez.

Ő ugyan ezt a kíváncsiságot hajlandó a tudomány szeretetének nevezni és azt állítja, hogy csak azért bolondítja magát a asszonyokat meg a leányokat, hogy a szerelmeiről, erről a misztikus fogalomról, valami biztosat tudjon meg, tulajdonképpen azonban én azt hiszem, hogy az én kedves Géza barátomban csak az erős embereknek az a, habár sohasem is hangoztatott, de mindenkor érzett

büszkesége harszol, hogy megpróbáljanak mindeneiket, mert csak akkor igazán erősek, ha senki sem győzi le őket.

Őt a jó Isten ilyen esodásan erős szívvvel áldotta meg, mely az élő szerelem felboncsolását is könnyökösen tűri, sőt élvezetet talál benne.

Tulajdonképpen Géza ur a legavallérabb emberek közül való, kifogástalan gentleman, aki változatlanul szó nélkül ír alá, adósságot felszólítás nélkül megfizet, sértéseket nem szokott jegyzőkönyvű uton elintézni és szerelmi kalandokkal nem dicsekszik.

Sőt a becsület szűkebb és mindenestre szigorubb korlátokkal ellátott fogalmának is megfelelő, amennyiben hűséges barát és jószívű fiu, aki mint megtudtam — leggyöngédebb szeretettel szereti az édes anyját, (ott lakik az lenn egy kis vidéki városban) és szép esomó pénzeket küldözget le neki évenként, hogy tisztességesen megélhessen belőle és azonfelül két kis öcsését is ő taníttatja — szóval derék ember, akiről szinte rosszul esik leírni az embernek, hogy még sem az.

Mert nem az! Legfeljebb egy montsége lehet, hogy az a gáncs, amely őt érheti, sokkal közös.

Valóságos típus az én emberem és ezért talán érdekesebb is, mintha csak egy különálló egyéniség bűnét képviselné.

Tulajdonképpen az igazi fotográfiáját csak a napokban szerezttem meg. Eddig inkább csak sejtettem azokat a rugókat, amelyek állandóan izgatják finom, észlelésekre kész agyának sejtjeit.

Csak sejtettem, mert-ismétlem-szerelmi] históriáiról sosem beszél, holott nagyon sokan, nagyon sokat tudnak róla és aligha áll ok nélkül voszedelmes ember hírében.

Szép, szőke legény, nagy kifejező, kék szemmel, okos homlokkal, melyre lazán borul goszte nyeszia göndör haja, az ajaka piros, kis szőke buszja selymes, lágy; a hangja meleg és színes, kiválóan alkalmas arra, hogy egy esomó mámorba ringató szót el lehessen mondani rajta — amellet erős, hatalmas vállu, karesu ember, akinek esze is van még mindenhez és elég jól hangzó és ismert írói neve.

Csak azért írom le ilyen részletesen a negyvenes évek novelláiróinak jól ismert stílusában, hogy némileg láthatók legyenek azok a szálak, melyekből egy kis vakmerőséggel mindenki megszöheti azt a hálót, melyben kétségbeesetten szoktak vergődni a kék és barna szemek bájos tulajdonosnői.

Ilyennek ismertem őt már régóta, hanem a lelkének a fotográfiáját, ismétlem csak a napokban szerezttem meg.

Valamelyik bál után voltunk. A harmadik négyesnek is vége szakadt; benn a teremben legfeljebb három-négy pár mazurkázott még, részben fáradhatatlan táncosnők, részben élehetetlen urak, kik most a bál végére végre hozzájuthattak a szabad térhez és azt most kiakarták használni.

Gézával együtt jöttünk ki a teremből, a hol egy ideig nézegettük a bálvégi hangulatot, a halálra fáradt arcokat, a bóbiskolva játszó, dagadi ujjú czigányokat.

— Igyunk meg még egy üveg Pommeryt, ajánlta Géza.

— Jó — feleltem én.

Bementünk az étterembe.

Néhány asztalnál mulatozó társaság, a sarkokban álmos pinzóerek, bor és ételszagai s füsttel teli levegő, melynek szürke színén lassan kezdett áderengeni, az égő gázlámpák fényét meghomályosítva, a nagy ives ablakok vászonfüggönyein áttörő reggeli világosság.

Géza mohón itta a pezsgőt. Látszott, hogy erősen fel van hevülve és jól esik neki a hideg ital.

Hatalmasan ki volt állva. Átizzadt, himzett inge egészen fekete volt, amint izzadt frakkja befestette és fehér nyakkendője is olyan volt már, mintha a kutyák szájából ráncigálták volna ki. Láttam, hogy nézem s megszólalt:

— Kegyetlenül sokat táncoltam! Tulajdonképpen ostobaság is az ilyen magamfajta vén legénynek így robotolni!

— Talán valami jó parthie után néztél?

— Ördögöt, kell is nekem! Irtózom a házasságtól. Pláne attól, hogy gazdag leányt vegyek el. Kimondhatatlanul nyomorultnak érezném magam, ha tudnám, hogy a feleségem több pénzt hoz a házhoz, mint a menyit én keresek. Szegény leányt pedig nem vehetek el, mert annyit nem szerzek, hogy két családot is eltarthassak. Nyomorogni pedig nem akarok a feleségemmel, annál kevésbbé, mert halálom lenne, ha nem tudnék a feleségemnek minden kényelmet és élvezetet megszerezni, amit csak óhajt.

— Tehát te nem akarsz házasodni, csak szeretni. Hej, kópé, hiszen ez okosabb dolog is!

— Nem, a szerelem nem czél nálam. Csak eszköz arra, hogy tanulmányozhassak.

— Mit tanulmányozhass?

— Mit? A szerelmet magát. Eh, különben erről nem is szeretek beszélni. Mert szerelem a megfigyeléseimet megtartani a magam számára.

Boszankodva kezdtem sejteni, hogy megint nem hallok tőle semmit. De szerencsére a második üveg megoldotta a nyelvét az én higgadt s tartózkodó barátomnak.

Rágyújtott egy cigarettára és beszélni kezdett:

— Ugy bizony pajtás, a szerelem nem czél nálam, csak eszköz arra, hogy tanulmányozhassam magát a szerelmet. Oh, ez végtelenül érdekes és kedves studium. Nem azért, mintha az a tudat, hogy szeretnek, nekem valami nagy gyönyörűségemre szolgálna, oh nem, ez legfeljebb ha a hiúságot legyezgeti — a fő gyönyörűség magában a tanulmányozásban van. A mint hogy a festőnek legnagyobb gyönyörűsége, mikor még csak lelkében színezi ki a képét, mert akkor még nem boszantják a rosszul sikerült kidolgozás hiánya és gyöngéi — mint az írónak legédesebb foglalkozása, mikor magában alkotja a művét és nem kell leülni az íróasztalához és körölni — mint a hogy akartésznek azt gyönyörűség látni, hogy fejlődik virággá az a bimbó, melynek a magját ő ültette és nem az, mikor le kell szakítani gondosan ápolat virágát — így vagyok én is a szerelemmel.

Gyönyörködöm benne, hogy ébredését láthatom s kimondhatatlan öröm, mikor látom, hogy a pihenő, csöndes női lelkek, hogy kezdenek el kavarogni, örvényleni, amint egy-egy esuttogott, leheltszerű vallomás becsap a szívükbe és ott lassankint tomboló viharra fejlődik — vagy pedig mikor érezem, hogy az első csók szikrája, hogy pattan be egy-egy ifju leány ábrándos, álmodozó lelkébe és hogy gyújtja ott fel a tartózkodás s a leányi félelem szüzi fehér oltárát és hogy égeti azt porrá!

Mekkora gyönyör megérezni azt a kezek reszketésétől, az ajk remegéséből, a mell lázas emelkedéséből s a szemek ragyogásából, hogy az oltár utolsó darabja most emlott össze s érezni, hogy azt a leányt, a ki ott pihog a karjaink között, azt mi változtattuk át hideg márványszoborból érző, égő ajku emberré, a kit mi tanítottunk meg szeretni és gyűlölni.

Nagy kék szeme csak úgy rogyogott míg beszélt, szilaj tűz csillogott ki belőle — a tanulmányozó költőtudós rajongó extázisa, aki vad szenvedélyvel tanulmányozza a világon ezt a minden esetre legszebb tudományt.

— Hidd el, hogy ha nem tudnám fázisról, fázisra követni egy-egy női lélekben a szerelem ébredését, ha nem tudnám szorgos figyelemmel megfigyelni annak minden nyilvánulását — ha nem látnék némely szenvedélytelen, fehér arcz első felpirulása nyomán be abba az eddigi hideg lélekbe, melyet akkor csap meg először a szerelem meleg tavaszi levegője — ha nem érezném ki a szavak reszketéséből a lélek vergődését, az arcz lángjából a szenvedély erejét — akkor sohasem állnék egy nővel sem szóba.

És lásd ezért van az, hogy csak azok érdekelnek, akiket tanulmányozni lehet és csak addig, míg kitanulmányoztam őket.

Mikor már diadallal vonul be egy-egy szívbe a szerelem, akkor már alig érdekel a többé.

— Nos és a te szíved sohasem melegszik fel egy tanulmányuton sem? Te azt csak olyan hidegen veszed, mikor látod, hogy beléd szeret valaki?

Nem, abban a perczben én is szeretek, azaz inkább részvétet, mint szerelem, a mit érzek a nők gyöngesége fölött. Olyanféle részvétet, mint azé a tudós professoré, a ki amputációjával iszonyuan megkínzza a betegét, de legalább kimutatja, hogy a baj fészke csakugyan ott volt, a hol ő konstaltálta.

— De hát mit akarsz te felfedezni ezen a te furesa tanulmányutadon?

— Azt, hogy van-e olyan fiatal szív, a melyben nincs szerelem. Azt, hogy öröklött bűn vagy szerzett bűn a szerelem?

— És ha találsz valakit, akinek szívében nem lesz szerelem?

— Azt hiszem, hogy abba bele fogok bolygolni az örültség és vége lesz minden tudományomnak.

Sógorom a gróf.

Kép a mai világból.

Írta: Csulak Lajos.

Igaz? vagy nem? — arra nem mernél megesküdni, de mintha mégis hallottam volna fél tüllel olyasmí, hogy ezentúl a ezüztések redukálnának! P. l. nem lesznek sem nagy, sem kis, sem méltóságos, sem nagyságos urak, hanem csak egyszerűen: Miniszter ur! — Alispán ur: Szolgabíró ur és Tanító ur! —

Igaz? — nem igaz? — azt nem tudom, de azt már jól tudom, hogy a „tekintetes“ ezimmel ma nálunk csak egy néhány öreg urelégedik meg. Azok t. i. kik még a régi jó időkben maradtak ránk s kik azoknak a régi jó időknek erkölcsait is élő hagyományként tartogatják még. Mikor egy ilyen látok, önkénytelenül kapom le a kalapom (azért nem szakad el tudom, ritkán kell használnom), a számuk nagymértékben fogy. Itt ott, egy-egy eldugott falucskában találhatni nagy ritkán csak példánynak. Ott éledgelnek elhúzódva, honnan a vásár, vagy a követválasztás és legfennebb valami nagy ur látogatása csalja ki a napvilágra őket. Különben letűntek a szinpadról, átadván szerepüket az ifju oroszlanoknak, a nagyesés, méltóságos uraknak. (Ismerek 2-3-at, kik megelégedeznek ugyan a „tekintetes“ sel is, de azok is csak „urfik“.)

Ó nagysága Galambvári János ur és neje Lepkefalvi Dóra, mindketten azon nemhez tartoztak, kik azt gondolták magukban: Az én nagyapám hadnagy volt a székelyek között, ez pedig már nagyocská rang, négy lovas batárban járt s másfél faju ura volt; sógorom gróf, meg a szép apám egyik leánytestvérének valamelyik unokájának fia főispán. Hát már csak külömbesko vagyok, mint ezek a három szilvafások. Mikor a cselédet egy főzét kávéért küldték kölesönbe Kádár Simon uramékni, — az pedig meg-meg történt — a naesás asszony mindig megmondta: te számár, ugy mondd aztán, hogy a nagyságos asszony tiszteli a te és asszonyt, s kéret egy fél kenyeret kölesön — érted-e? de el ne felejtse; megadjuk mond meg. Mikor pedig Kádár Simon uramék küldötték oda a cselédet, hogy adják meg, akkor, ha cseléd eltalálta véteni a czimet, ő nagysága sohasem felejtette el felvilágosítani, hogy: mi édes fiam nem teés vagyunk, mi nagyságos urak vagyunk, érted-e, nekünk olyan a familia; értesd meg számár: a familia! Nem arról jár az, hogy kinek hány ökre, meg lova van, nem! az lehet Pityi Palkónak is akár száz, a familia, az a fő!

Az igaz is különben, mert a familia nagyot határoz.

Ere pedig Kádár Simonné néni azt felelte: hiszen jól van! én nem bánom; nekem is lenne egy fiam kapitány; négy lovas hintón pedig járhatok a mikor akarok. Főispán sógorunk nincs, de főispán barátja csak akad az uramnak. De azért csak legyen Galambváryék nagy család, mi pedig csak emilyen székelyek.

Ilyen forma nézetek emelkedtek a két család között; hanem azért egy kis kölesön kávéért ezukort csak felkeresték Kádárnéni a ki nem eresztette el üres kézzel soha. Mert a Kádár Simonék házából mást sem eresztenek el üres kézzel. Az hogy néha elfelejtették megadni, avagy csak félannyira

emlékeztek, az nem számít. Kádárnéni azzal vigasztalta magát, hogy adja isten, hogy inkább én adhassak másnak, mintsem más nekem.

Mikor mi Galambvári urat felkeressük Völgyesen, akkor ő nagysága az asszony éppen nincsen honn, rögtön megtudjuk miben jár, a nagyságos ur, pedig egy börrrel huzott kopott főtelen dohánnyal: régi, antik családi pipa éppen, egyenesen Párisból importálta a nevezetes hadnagy dédapa, mikor Ferencz császárral Napoleont kiverték (ezelőtt más dohány, most! hja! hunczut a német! olyan bűdös penészes dohánnyal árulnak 3 krért, az ember csak halálra kinozza vele magát!) a kisasszony pedig a papával szembe egy pamlnak nevezett ócska valami ül s himez. Bemutatom először: hosszú gyulánk termot; értelmes, nagy, okos szemei; üde; piros arcza, de látszik mégis, hogy teher neki a kör, melyben él, a kapos, mely a körhöz köti, az élet, melyet czipelnie kell. Alig lehet még 18 éves s magas értelmének már is tiszteletreméltó jeleit adta. Ha vendég van a háznál, ő a szellem, ő a kincs! Papa elbeszéléseire, az ösökről sóhajtván tesz megjegyzéseket s a cseléd jelentésére a gazdaság állásáról könnyes szemmel hallgat.

Most diskurálnak a papával.

— Megmondtam, hogy nem megyek, s a maga mégis erőszakkal visz. Mire való? Lehetettek gazdagok őseink, ha szegények vagyunk, mi, járhattak ezifra fényes kocsiiban, ha mi egy kotyogásban döcögünk! Nekem ahoz való ruhám nincs, a mama kölesőnével pedig venni nem fogok. Az istenért, hogy ott minden ember engem nevéssen; hogy az a zsidó, az a boltos, ujjal mutassa: ni, a nagyságos kisasszony beh ezifra, de az árival nekem adós ám! Nem, velem az megtörténni nem fog. Kérem a papát, mondja meg ezt a mamának.

— No, nó. Édes leányom! gondolkozzál más-keppen; gondold meg, hogy a főispán, a főjegyző bátyádék: Mit mond a világ! És a nemesség bája, már innen csak elmaradni nem szabad; kieszeli anyád, kitalálja ő a módját, ne busulj!

— Tudom, a mama kieszeli mindennek a módját; már csak két rongyos ökrünk jár szántani, maholnap eldobolják ezt a rossz házat is felülünk. Értelmes, nagy szemei megteltek könnyel.

— Enyje, enyje édes leányom! mit beszélsz? több kimélettel kellene lenned a mama iránt; látod, én nem teszek neked semmi megjegyzést a papa iránt, (paraszt fiu, csak egy pap!)

— Köszönöm, hogy e tárgyra tért a papa, köszönöm. Már most én kérem, hogy tegyen megjegyzéseket, ismerni akarom, tudom keli, hogy ki az? Engem érdekel, nekem tetszik, ezt pedig csak megengedi papa, hogy leendő vejét bemutassa nekem.

— Mit, mit? leendő vejem? nekem, egy pap! Kétszer se mond édes leányom, akkor is csak lassan mond, meg ne hallja a mama, meg ne tudja az istenért! Te hát hogy jössz te erre a gondolatra? Ki engedelmével?

— Ki engedelmével! — sohajtott fel Jolánka s szemei megteltek könnyel — hát nekem nem lehet a saját szívem szerint választani! Aztán mi kifogása van a papának! És ugy tudom, hogy becsületes ember. De ha tud papa valamit, én azt köszönettel venném. Kérem, hiszen csak mondja meg.

A papa azonban nem beszélt.

Nem beszéltek többet egyáltalán.

A mama megjött, kieszelte a módját (a jövő évi széna termést adta el) de Jolánka honn maradt; nem mentek a bálba.

Valami nagy bajnak kellett történni; a lámpa egész éjjel égett, a mama reggel mégsebb volt a hétéfű sárkánynál, a papa kiment nyulászni, nem is akart a házban maradni, Jolánka pedig kisirt szemekkel most is ott himez. Az este nem vacsorált, ma nem frustukolt, az ebédnél alig falt kettőt, nem mozdult, nem érdekelte semmi, csupán egy hang, a harangé. Mikor a délutáni templomozás utolsó hangja is elhangzott, Jolánka felállt helyéből, kisse rendbe szedte magát s a saját szobájába vonult. Ez volt a fiatal tiszteletes látogatásának ideje — egyetlen, boldog óra!

A szerelmesek — és pedig a tiltott szerelem — türelmetlenségével várta Galambvári Jolánka a perczet mikor ismét együtt lehet azzal kit lelke erejével szeret.

És a hosszú kinos percek csak eltelték. A halk kopogásra repeső örömmel kiált:

— Szabad! Maga édes papom, az isten hozta; no jöjjön, üljön ide mellém, úgy vártam magát. Ha tudná mit állottam ki magáért! No jöjjön vigasztaljon, engemet. Olyan vígan csevegett, pedig ha a lelkébe láthatnánk!

— Én vigasztaljam nagyságodat? hiszen nekem is vigasztalásra lenne szükségem.

— No!

— Igazán!

— Hát az nálam meg van; látja nekem erősebb a szívem, én letudom győzni magam. No mondja mivel vigasztaljam!

— Hiszen nekem éppen az fáj, hogy nem tudja nagyság mi fáj!

Jolánka végig nézte a papot hosszan, merőn, epedőn. Azt gondolja? De ha maga olyan ügyetlen! Tudja, hogy járt Eszterházy a prinzipissájával?

— Oh édes egyetlen Jolánkám! Hát szabad! hát remélhetek?

Egy hosszú, egy forró, egy el nem mondható, le nem írható boldog érzet.

* * *

Hát az csak igaz is! — Ez a Nagy Kelemen, a völgyesi kálmánista pap csak olyan szegény ember fia, a ki isten tudja hogyan küzdötte fel magát a papsággal! Meg az ecelézsíja csak azok között tartozik, hol ha maga meg nem fogja a kopa nyelét hát a képéje mellett meghallhat szépen.

Hogyan is merie a szemét felemelni, azokhoz, a kiknek sógora gróf! De hiszen nem ő emelte fel: a másik hajolt le hozzá, hogy outson le már valamit ebből a nagy akadály-gátból. Mert csak úgy is van, hogy az emberek csupán egy dolog fogja valaha egyformára esziszolni: a műveltség. Annak pedig felől kell kiindulni.

* * *

Hogy mekkora küzdelmébe került Galambvári Jolánkának a boldogsághoz jutni, arról nem szükség beszélni.

Néhány év telt el lassan.

Mi történt az alatt? — annak is nagy sora van.

Ha most keresné fel valaki Galambvári ur nagyságáikat, most egészen más világot talál. Nagysága az asszony a zat a gondolattal, hogy a veje csak egy pap, azzal, nem békült meg soha, egyetlen alkalmat sem szalaszt el, hogy: mi a nemeselek, sógorom a gróf; hanem hogy a régi kotyogós rozszant bárka helyett most csinos, pompás fogaton repülhet, hogy nehéz, damasz függönyök, ruganyos finom fotelek; továbbá, hogy apró pénz és nagyobb bankó bővíben, a két göthös régi helyet 10—12 gyönyörű fehér tulok, s több efféle lábas és lábatlan jószágok: az nincs ellenére!

Oh nincs, mert hiszen az illeti, — mert hát: sogorom gróf volt!

Édes öröm.

Gondtalan, butalan gyermekkor emlékei jöttek sorba! Jut a Karácsonyfa ágaira egy-egy. Nem rejt mindegyik erkölcsi tanulságot, csak néhány percznyi szórakozásra szántam. Juventus-ventus. Volt, — nincs. Elrepült régen, mint a szárnyas madár. Elhagyott e boldog kor, mint a nyári felbő. Melyikkel is kezdjem, melyiket is mondjam? Mind, valamennyi egyforma kedves nekem. Hogy is volt csak? Igen . . . igen, alkalmi epizóddal nyissuk meg a sort. Télen volt, mikor nagy a hó. Ropog a lábunk alatt.

Ugyan kérem, tegyék félre azt a komolyságot, meglásák jobban ízlik egy kis gyerekoskedés! Mindennek meg van a maga ideje.

Hogy is mondja Petőfi:

„Gyermek vagyok, gyermek lettem újra. Lovagolok . . . de nem fujom ám a fűzfásipot, mert befagyott annak a hangja! Elhitte a kikelet szépségeit télapó, de nem fosztott ki teljesen, adott helyette más örömeket.

Lovagolok . . . le a hegyről. Beálltunk Elizeus-lovagoknak. Kikerestük a legmagasabb he-

gyet, fölczipeltük a szánkót, aztán elhelyezkedtünk.

A mennyi ráfért. Rendesen nyolez Elő a vezér, két lába, mint a sinpár kifeszítve jobbra és balra. Sarkaival dirigál. Hátul a — lakáj. Az áll. Közében a kötél. A többi felett tartja, mint a kocsis a gyeplőszárat. Ő indít. Aztán mikor lent a sikon megszűnik a futás és a passzírok fehérre meszelve előbujnak a hó alól, mint a tavaszi hóvirág, ismét csak ő komandíroz oda az istenadta kereketlen kocsíhoz, hogy előbbi posztídjára illő módon felhúzassék. S ez így tart mindaddig, míg az ehetnő első nyomai nem jelentkeznek. Nohát kevés hasznát is veszi a csendes szülőház ilyenkor a gyerekek! De hát fel kell használni az alkalmat, mert olyan hamarosan kezd kopni a hegy esusa, mint némely embernek a feje bubja. Hogyan szánkázunk aztán? . . .

Késő ősszel hullatja gyümölcsét a szőlő Jánosfa. Kedvencez „kenyere“ az ifjuságnak. Érte még a tiltott helyekre is eljár. Egyedül azonban meg nem indul. Saját kárán megtanulta már, hogy ez veszedelmes dolog lenne! Mert őrzik ám a gróf kertét, hol a legszebb szőlőkenyerek teremnek. Hadieselt vetnek, szerepeket osztanak, a hadizsákmányon egyformán osztanak. Van ki a fát rázza, másik adogatja, a harmadik gyűjti, egy pediglen — vigyáz. Aztán, mikor már elég dagadtak a keblek, megindul a ravasz csapat az árokban lud marsban. Fel-felbukkan a víz s körültekint s ha moggyőződött, hogy „tiszt a láthatár“, bátran kijágnak a poros utra, büszkén, mintha iskolából jönének s könyveiket dugdosnák kabátjaik alatt . . .

Hétfőn és pénteken inspezálják a gróf Eszterházy- (nem rostélyost, hanem) pinézét a baji uradalmi birtokon. Ilyenkor szabad a vendégeknek is megsejlelni a pinéze nevezetességeit. Nem is pityókát meg murkot meggy odá nézni az ember, hanem nevezetességet! És a baji pinéznek van. Ha nem volna, nem is emlékezném rá, mert mi türés-tagadás én csak ilyenfajta „nevezetes eseményekre“ szoktam visszaemlékezni, mikor „gyermekemlékeimet“ szedegetem elő. De hát micsoda nevezetesség van a baji pinézben? Ohó kérem, csak ne oly gyorsan, mert megfáradt a tartsuk meg szépen a módját . . . Ugy bizony.

Hát kérem szeretettel, mi is összeálltunk egy kiránduló társaságba és bejelentettük magas látogatásunkat a főpinézestemesternél. Horrendum dicto nem kergettek el, megadták az engedélyt, hogy a pinéze belsejébe „hatolhassunk“. Mindazonáltal egy hajdú „kölesnőztek“ mellénk, hogy miért, az rögtön kitűdődik — s mindegyiknek kezébe egy lécezt nyomtak, melynek végében egy égő gyertya világoskodott. Így felszerelve tehát hajduval és gyertyával megindultunk, a föld alatt s elérkeztünk egy nagy hordóhoz a melyet ha Jókai Mór vagy Flamarion Kamil látna, rögtön megírnák XX. századunk legeslegszenzációsabb regényét: „Utazás egy kétezerszázötven akos hordó körül és tetején.“

Mert az oldalához egy nagy lőtre van támasztva, nem ugyan akkora mint egykoron Bábértornya volt a Szennár mezején, csak éppen oly nagy, hogy fölér a hordó tetejéig. Ide azért megy fel a vendég, hogy kísértélvén magát, újra lejöhessen. Pántjai akkorák, mint egy jókora bosnyák tűsző és vastagok, miként a decemberi jégpálya lapja.

Mikorom pediglen lejövünk a kolosszus tetejéről, a hajdu a kezében tartott lécezzel jól megjelöle vala bennünket jóakarattal — szólv a tavaszarezu, örökifju Kiss Károly tanár szavaival — s mikor mi kérdőjelekké válva a furesa vendégszeretet nyomait simogattuk, ő mosolyogva nyugtatott meg, kérem ifiurak, ez azért történt, hogy „megemlékezzetek e nagyszerű látványról.“ Nohát imo bizonyosság ez a téreza, hogy nem feledtem el!

A történeti hűség kedvéért legyen szabad azt is megjegyeznem, hogy egyebet aztán nem is — kaptunk.

Hasonlóképen jártunk „dus halászatunkkal“ is. Májusban szerelmeskednek a halak. Ilyenkor rendszeren a csekélyebb vizeket keresik fel. Nincs szükség horogra, hálóra. Pusztá kézzel lehet őket fogni.

Mi is fogtunk vagy 30 darab gyönyörű példányt.

Volt valamelyik pajtásnak egy nagy piros kendője. Abba belekötöttük a szép kollekeziót, hogy majd fürdés után diadallal hazaszállítjuk.

A szándékot azonban megzavarta egy sajnos incidens, a melyre nem számítottunk. Még fel sem öltöttünk kellőleg midőn egy dombtetőn feltűnik a bősztanicsok halász-őr rettegő alakja. Még a reményről is lemondunk, hogy mi innen ép bőrrel szabadulunk meg, ha a féltett kincset is magunkkal visszük; elrejtettük tehát a mező bokrai közé, a honnan aztán a nyomunkban haladó sertőshad előránczalkálta s le nem írható deliciaival habzsolta fel a halakat, a bokrot, sőt a piros kendőt is. Ily szomorú eredménnyel végződött halászat-exkurzió . . . Megvigasztalt azonban bennünket az a gondolat, hogy holnap lesz az első, nagyszabású katonai kiruccolásunk! Ebben az örömben temették el ifju lelkünk fájdalmát, mely az imént lerajzolt módon ment végbe. Tehát holnap, előadás után a vágó — utcában lesz a gyülekezés, minden ép-közláb gyerek ott legyen! De ott is volt! Beszüntettük a gépészi — s bányászati munkákat, a melyekben eddig oly nagy szeretettel gyönyörökdöttünk. Nem passzolt már rangunkhoz — hisz IV. gimnásiumba jártunk — földalatti turkálás, a skalulák átídomitása, az erőátvitel a különböző színű, nagyságu és minőségű madzagok által, a melyek a gépszíjakat pótolták, magasabba vágtyunk. Küzdeni, harezolni, katonáskodni óhajtottunk. Puska, kard, dob kellett már nekünk.

Semmiben sem szenvedtünk hiányt. Tud' Isten honnan és, hogyan, de mindegyik kiruccolt baka módjára teljes adjusztiungban.

Ha egyiknek hosszabb a puska, mint másiknak kardja, ha egyik valódi bórdbot tart büszkén, míg a másik rézűstöt vagy eszerpázakat, nem jött számításba. A fő az, hogy együtt voltunk. Főtanánk a 68. számház. Innen nyertük nevünket is. Legalább az utczalakói, kiket mi bizonyos megvetéssel néztünk le, így tituláltak bennünket: „itt jönnek a hatvannyolcasok.“ Vezért kellett választani és tisztikart. Mi teljes komolysággal készültünk nemcsak hivatalunkra, mi abból állott, hogy egész kiképzésünk után egy vasárnap délután megvívjuk a döntő ütközetet a környékbeli iparos tanoncok, erőben nagyobb, de rendezetlen csapatával. Hogy mi lettünk a győztesek, fölösleges is mondanom. Hány véres orr, megkarczott fül, letépett ruha, kék folt jelölte a harezter helyét, mindenki elgondolhatja! A siker fölött felbuzdulva, egymás ellen agyarkodtunk. Pedig „minden meghasonlott ország elpusztul“. S szomorú következményeit legjobban az érezte, ki legtöbbet bizott erejében.

Az öreg Laczkócsinénál lakott az osztály atléta: Schulez Franczi, kieskei fiu kollégánk. Növése, mint a ezéndrus, ereje, — eh minek a sok hasonlat! — nagyon sok volt. Mindenki „sakkban tartott.“ De egyszer megjárt, mint Sámson: Delilával, (már megint hasonlat) pedig nem is hajában, hanem karjaiban bizott. Nem egy, hanem két Dávid győzte le őt, a vezért, a dicsőt, miként a Góliátra gondolok. Nem a harezmezőn; békés, esaládi udvarban, egy szederfa ágaira; akasztottuk fel. A másik imposztor most valahol a komáromi főispáni-titkári fotelben urizál. Hintáztunk. Egyszerre csak Franczi lábai oda löknek köve a szederfa ágaihoz s ő maga lerántva, úgy, hogy fejével lefelé függött, mint Nero alatt szent Péter apostol. Mi bölesen megugrottunk s vezérünket kinjaitól: Laczkócsinénál szabadított meg. Nem jött, futott, rohant utánunk, mint száműzött Coriolán, sem mint megsebzett oroszán, nem. Megvetett bennünket, hallgatással mellőzött. Igazán szép volt tőle. Így mondta Leo is Attilának: „nem az a hős, ki másokat győz le, hanem az, ki önmagát győzi le.“ De másnap, mikor mentünk sz iskolába, csak ennyit mondott: „Majd ad nektek a tanár ur.“ Le voltunk forrázva. Tehát magasabb forum elé viszi az „ügyet.“ A csapfőnök, tisztikarát blamája az osztály előtt. Vége a barátságunk, konkordianak. Széthullunk, mint az oldott kéve. Ugy is lett. Kihallgattak. Megbüntettek. Egy mehetségünk volt csak: gyermekek voltunk.

Oh, ha azóta eszembe juttok Ti, régi, kedves játszótársak, hányszor ölelem lélekben szíveteket! De távol estünk egymástól. Talán nem is látjuk többé egymást. Ha olvassátok ezeket a sorokat valahol az ország elrejtett zugában, gondoljatok Ti is e szép időkre, melyeket visszavarázsolni némileg csak a karácsony tud, a szeretet, a béke, az öröm ünnepe.

Viktor.

NAPI HIREK.

— **Tanári áthelyezések.** Az erdélyi r. kath. státus igazgató-tanácsa Reithofer Jenőt, a kézdivásárhelyi róm. kath. főgymnasium egyik buzgó tanárát Gyulafehérvárra, Wolf János gyulafehérvári főgymnasiumi tanárt pedig Kézdivásárhelyre helyezte át.

— **Eljegyzések.** Biró Lajos, kézdivásárhelyi r. kath. főgymnasiumi tanár, lapunk jeles munkatársa, december 24-én tartotta eljegyzését Kolozsvárt, a szép és mévelt lelkű Demjén Annuskával. Demjén Agoston kolozsvári nagy iparos, tekintélyes mulakatos leányával. — Iványi Antal a kézdivásárhelyi r. kath. főgymnasium ifjú tanára karácsony másodnapján tartja eljegyzését Sommer Ilonával. Sommer József, városi pénztáros kedves és bájos leányával, Kis-Szebenben. Mindkét eljegyzéshez őszinte szívvel gratulálunk.

— **Az árvakért.** Pótsa József v. b. t. t., megyénk érdemes főispánja a fiúarvabáz javára, mint évek óta mindig, ez évben is kibocsátotta az újévi üdvözlétek megváltására a következő felhívást: „Az 1902-ik év utolsó havában ismét mint korábbi években a vármegye társadalmához fordulok, hogy az újévi megváltások czímén adakozni sziveskedjenek a vármegyei fiú árva és szeretotház fenntartásához felesleges filléreikből. Az adományozott fillérek bőven kamatoznak az éhség és elzűlléstől megmentett árvagyermek fenntartása és nevelése által. Árva-házunk nemzeti missiót teljesít midőn fajunk fenntartását előmozdítja; és a társadalomnak nagy szolgálatot tesz az elzűllésnek kitett árvák munkásságban, vallás-erkölcsben nevelésével. Azért ne vegyék eszébe szavam hová az elhat — könnyen és adakozzanak a % a zárt ikeken. Boldog felvirradást az 1903. évre kíván, Sepsiszentgyörgyön, 1902. évi december hó. Pótsa József főispán.

— **Virághullás.** Farkas Miklós kézdivásárhelyi kir. járásbírói irodatisztet és feleségét kézdimartonfalvi Kovács M. súlyos csapás érte, legkisebb leányuknak alig pár napi szenvedés következtében f. hó 22. történt váratlan elhunytával. Az ártatlan kis gyermek földi részét decz. 23. helyezték örök nyugalomra a Kovács-család kézdimartonfalvi családi sírboltjában.

— **A Székely Társaságból.** A kézdivásárhelyi „Székely Társaság“ mult szombaton tartotta 28-ik összejövetelét. A folyó ügyeken kívül két érdekes pontja volt az ülésnek: az egyik a titkári jelentés a lefolyt évről, melyet Zajzon Sándor, a társaság buzgó titkára adott elő; a másik: a tisztújítás. A csinos titkári jelentést a Társaság nagy figyelemmel hallgatta meg s titkárnak lelkes tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. (Jövő számunkban közölni fogjuk.) A tisztújítás során újból megválasztottak: Intze István elnök, Dr. Bényi Zsigmond alelnök, Rákosi József gazda és pénztáros, Zajzon Sándor titkárrá. Kádár Béla másodtitkárrá.

— **Unitárius isteni tisztelet.** Kézdivásárhelyt folyó hó 26-án (karácsony másodnapján) délelőtt 11 órakor a helyi polgári fiú iskola egyik termében Úrvacsora osztással egybekötött isteni tiszteletet tart Gőncz Mihály beszolgáló lelkész. Ugy a hitközség, mint az érdeklődők figyelmébe ajánljuk.

— **Kantorválasztás.** Rácz Jánost, a kézdivásárhelyi kantai r. kath. hitközségnek kitűnő zenei képességekkel, iskolázott, szép hangnnyal bíró kántorát a nagykanizsai róm. kath. hitközség kántorává választotta meg, a hívek által első helyre történt jelölés alapján Nagykanizsa r. t. város tanácsa. Rácz János távoztása a hitéletre nézve érzékeny veszteség s ezért távoztását a kézdivásárhelyiek élénken sajnálják. Szerencse kísérje új állomáshelyére.

— **Községi ülés.** A kézdivásárhelyi és Vidékének Gazdasági Egyesülete 1902. december 28-án d. e. 9 órakor Kézdivásárhelyen az állami polgári fiúiskola rajztermében közgyűlést tart, melyre a tagok és az érdeklődők ezen uton is tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó Dr. Sinkovits Ottó elnök által. 2. A választmány működéséről jelentést tesz: Zajzon Sándor titkár. 3. Pénztáradis és költségvetés, tartja: Szűcs Károly pénztárnok. 4. Az alapszabály felolvasása. 5. Új tisztikar választása. 6. Indítványok. Kézdivásárhely, 1902. december 21. Dr. Sinkovits Ottó, elnök. Zajzon Sándor, titkár.

— **Szilveszter esti mulatság.** A kézdivásárhelyi „Kereskedő Ifjak Társulata“ szokásos Szilveszter esti kedélyes mulatságát ez évben is megfogja

tartani, a kir. postahivatal fölötti helyiségeiben. Az estélyen Asbóth Viktor, főgymnasiumunk kitűnő tanára fog humoros felolvasást tartani, az ifjuság daloskora Nagy Gerő vezetésével szintén humoros dalokat fog előadni. Lesz ezenkívül tréfás jelenet, komikus előadás, szavalás, társasjáték, szóval egy kedélyes estélyre van újból kilátás.

— **A mézes pogácsa hódítása.** A Debreczenben és az Aradon rendezett Székely karácsonyi bazáron oly nagy kelendősége van a kézdivásárhelyi Székely Társaság által közvetített kézdivásárhelyi mézes pogácsának, hogy Rácz Andrásné től távítottal rendeltek Debreczenbe 400 korona, Aradra 300 korona értékű pogácsát, s a mit első ízben küldött, az hamarosan elkelt. Ebből láthatják, hogy mily nagy mulasztást követtek el azok a háziiparosok, a kik a Székely Társaság felhívását nem vették figyelembe.

— **Felhívás az iparos ifjusághoz.** Halad a kor. Műveltséget kívánunk az iparostól a társadalom és az iparos érdeke. A ki a korral nem halad, elbukik, mert a versenyt kiállni nem tudja. A törekedni, haladni vágyó ifjuságnak segítségére kívánunk lenni, hogy a mit nem tanult és nem tud, de az életben szükség van rá, elsajátíthassa. Iparos ifjusági egyesület létesítését határoztuk el. Lehetetlen, hogy városunk iparos ifjusága ezt ne ohajtaná. Karácsony harmadik ünnepén, azaz f. évi decz. hó 27-én d. u. 2 órakor az áll. iskola helyiségében gyűlés lesz. E gyűlésre az iparos segédkeket ezennel meghívom s a megjelenésre felkérem. Kézdivásárhely, 1902. decz. 21. M. Székely János, ip. t. isk. igazgató.

— **Gyilkosság Oroszfaluban.** Mult esütörtőn este néhány lemhenyi fuvaros belekötött öt oroszfalvi jégszállító fuvarosba. Oroszfalu végén verekedés lett a dologból. Lemhenyi ifj. Zsigmond Antal Simon Mihályt egy ütessel földre terítette; a mit ennek mostoha fia Demeter István oroszfalvi 24 éves erős székely látván utána iramodott Zsigmond Antalnak s egy doronggal úgy febe ütötte hátulról, hogy Zsigmond pár órai vergődés után kisenvedett. Demetert letartóztatták.

— **Értesítés.** A brassói piacon levő összes fűszer és gyarmatáru kereskedők tudatják egy helybeli, mint a vidéki t. vásárló közönséggel, hogy a sok visszaélések következtében a szokásos újévi ajándékok (naptár a vagy más nemű cikkek) kiosztását beszüntették.

H i r d e t é s e k.

A községi és körjegyző urak szives figyelmébe!

Tisztelettel tudatom a községi és körjegyző urakkal, hogy a közigazgatás egyszerűsítése tárgyában kiadott 126/000—1902. számú belügyminisiteri rendeletekben előírt

összes

Nyomtatványok

nyomdában elkészültek s azok raktáron vannak. Ugyisintén raktáron van a m. kir. honvédelmi minisiter ur folyó évi július hó 29-én kelt 58/200 sz. rendelete értelmében szükséges trtozkodási jelentkezési lapok s az azokhoz szükséges boríték-ívek is.

NYOMTATVÁNYAIM árai az bpesti Országos központi községi nyomda aaraival teljesen egyenlők.

Kérem szives megrendelésüket, melyeknek pontos eszközzéséről előre is biztosítom.

Kézdivásárhely, 1902. decz. hó 24.

Tisztelettel:

Ifj. Janesó Mózes
nyomdatulajdonos.

Kiadó üzlethelyiség.

A Kézdivásárhelyi Takarékpénztár tulajdonát képező azon üzlethelyiség, melyet Ifj. JANCsó MÓZES nyomdatulajdonos ur papir- és butor üzlethelyiségül birt.

1903. évi április hó 24-től kezdődőleg **folyó hó 28-án d. u. 2 órakor** a takarékpénztár helyiségében tartandó nyilvános árlejtés utján 1, vagy több évre **kiadó**.

Az árverési feltételek az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kézdivásárhely, 1902. december hó 20-án.

Az igazgatóság.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

játékszer, karácsonyi és ujévi ajándékok,

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki vevő közönség szíves tudomására hozni, hogy kényelmes üzlethelyiségemben, ez évben a szokottnál jóval nagyobb **gyermekjáték és felnőtteknek — még a legkényesebb igényűeknek is — ajándékoknak alkalmas**

Karácsonyi és ujévi eladást

rendeztem.

Oly választék áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére, a mely teljesen kizárja annak szükségét, hogy idegeneknek ismeretlen, kislejtezett (auschuss) áruját kellene hozatni.

Nagy választékban áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére **játékszer, karácsonyfadisz, mindennemű diszmitáru, china ezüst s Majolika tárgyak.**

Nagy választék üveg, porcelán u. m. ételes, kávé, teás és moca készletekből, kanalak és evőeszközökből, tükrök, kép és képkeretekből szóval mindennemű, ház- és konyha-berendezési tárgyakból.

Óriási raktár az általánosságban elismert legértékesebb és legolcsóbb „Seccessió“ zománczozott, **MESESOLCSÓ“ bádagedényből súly szerint, melynek egyedüli főraktára nálam van.**

Főtörékvésem mindig oda irányult, hogy inkább jobb minőségű és nem kislejtezett (auschuss) árut tartsak raktáron, mi által csak a tisztelt vevő közönségnek van óriási előnye.

Midőn 18 évi fennállásom után, a nagyérdemű közönségnek szíves pártfogásukért köszönetet mondok, kérem azzal engem ezután is megajándékozni.

Kiváló tisztelettel:

JANCSÓ GYULA.

(221. 6—?)

ÓRIÁSI RAKTÁRA.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKIRÓK

cím alatt egyöntetű szép kiadásban 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kísfaludy Károly
*Arany László Kísfaludy Sándor
Balassa Bálint Kólcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Miksa Kelemen
Csokon y V. M. Pazmány Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
Deák Ferencz Reviczky Gyula
Eötvös József br. Széchenyi Ist. gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
Gyöngyössi I. *Tompai Mihály
Gvadányi József *Vajda János
Kármán József *Vörösmarty M.
Katona József Zrínyi Miklós
Kazinczy Ferencz műveit.
*Kemény Zsigmond

Népies lyra Nédballadák
Kuruczköltészet

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen 16 művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 testes kötetei feltehetően a legbecsebbet, mit a magyar szellem történetébe és hitvévébe, hogy minden családi könyvtár gazdagodjon legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiadása méltó a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötéses pályanyertes,

művészi, erős angol vászonkötés; a papírja fementes, soha meg nem sárguló; betűi külön a czélra készültek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivétel nélkül árban szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona; az eddig for. alomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításaiban közli Shakspeare remekait a kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, Győry Vilmos áttüztetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeghez havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 K. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendelik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését felölelő bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal David
Badios Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zsolt
Berzovics Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erdősi Béla
Erdélyi Pál
Ferenczi Zoltán
Frankó Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Léva József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Széll Kálmán
Vadnay János
Vadnay Károly
Voinovich Géza
Zoltányi Irén
E fénys névsorban zótítottakat nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a felvett munkáknak a hogy minden elotrajz önálló becsimukra lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók

II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkáiból II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

(190. 6—?)

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Léva József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvtárban, és, valamint a Franklin Társulat Budapesten.

ERDÉLYI MŰVEK

1903. évi kiadás. Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.